

Lempäälän Lämpö Oy:n lainantakaus LNG-varaston investoinnin toteuttamiseen

Kunnanhallitus 05.06.2023 § 154
5/00.04.02/2023

Valmistelijat kunnanjohtaja Heidi Rämö, talousjohtaja Kari Auvinen,
johdon erityisavustaja Tuulia Rinne

Lempäälän Lämpö Oy on toimittanut kuntaan pääoman korotusta koskevan rahoituspyynnön 11.5.2023, jota yhtiö on täydentänyt 30.5.2023. Rahoituspyynnön mukaan Lempäälän Lämpö -konserni suunnittelee toteuttavansa kokonaisarvoltaan [REDACTED] LNG-varaston investoinnin. Yhtiön mukaan LNG-varastoinvestointi on keskeinen tekijä huoltovarmuuden ja riskienhallinnan varmistamiseksi tulevaisuudessa. Jos LNG-investoinnin rahoitus ei toteudu, joutuu yhtiö ottamaan riskin, että lämpöenergiaa ei ole tarjolla talven kovimmilla pakkasilla.

[REDACTED]

[REDACTED]

Lempäälän Lämpö Oy pyytää, että kunta tekee yhteensä 900 000 euron sijoituksen yhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon (SVOP). Pääoman tarve vuonna 2023 on 400 000 euroa ja vuonna 2024 500 000 euroa. [REDACTED]

Nykyinen Lempäälän kunnan osakepääoma Lempäälän Lämpö Oy:ssä on 121 095,31 euroa. Lisäksi kunnanvaltuusto on tehnyt päätöksen (22.5.2023 § 51) 700 000 euron sijoituksesta Lempäälän Lämpö Oy:n sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon kaukolämpöverkon rakentamiseen Saikan alueelle ja kaasulinjan siirtoon.

Investointihankkeen suunniteltu rahoitusrakenne		Rahoituksen ajankohta
Lempäälän kunnalta (omistaja) pyydettävä sijoitus SVOP-rahastoon	400 000 euroa	2023
Lempäälän kunnalta (omistaja) pyydettävä sijoitus SVOP-rahastoon	500 000 euroa	2024
Yhtiön omat varat	[REDACTED]	[REDACTED]
Investointihankkeen rahoitus yhteensä	[REDACTED]	[REDACTED]

Yhtiö esittää SVOP-rahoitusta sen takia, että tällä hetkellä ulkoisen rahoituksen korkotilanne on haastava. Yhtiö painottaa, että kyseessä on huoltovarmuuteen kohdistuva investointi.

Lisäksi kunnanvaltuusto on tehnyt päätöksen (22.5.2023 § 51) 1,2 miljoonan suuruisesta lainantakauksesta Lempäälän Lämpö Oy:lle kaukolämpöverkon rakentamiseen Saikan alueelle ja kaasulinjan siirtoon.

Lempäälän Lämpö Oy on Lempäälän kunnan 100 %:sti omistama tytäryhtiö. Lempäälän Lämmön toimialana on omistaa ja hallita kaukolämpö- ja maakaasuverkostoa, lämpökeskus- ja muita lämpö- ja maakaasulaitteita, huolehtia lämpö- ja maakaasusopimuksen tehneiden kiinteistöjen lämmitykseen, lämpimän käyttöveden valmistukseen ja prosessiin tarvittavan lämpöenergian ja maakaasun jakelusta sekä kiinteistöjen hoitoon, huoltoon ja isännöintiin liittyvistä tehtävistä. Yhtiö voi omistaa ja hallita kiinteätä omaisuutta.

Lempäälän kunnan rahoitusratkaisu: lainantakaus SVOP-sijoituksen sijaan

Euroopan unionin oikeuden mukaan valtiontuet yritystoiminnalle ovat lähtökohtaisesti kiellettyjä. Valtiontukea voi olla ei-markkinaehtoinen pääomasijoitus tai pääomitus. Valtiontukea ei ole julkisten varojen käyttö markkinaehtoisesti, esimerkiksi pääomasijoitus yksityisiin luotonantajiin/sijoittajiin verrattuna samankaltaisilla ehdoilla. (TEM 2014.)

Euroopan komission tiedoksiannossa (2008/C 155/02) luetellaan, minkä edellytysten tulee täytyä, jotta kunnan rahoitusratkaisu ei ole valtiontukea. Komission tiedonantoa sovelletaan myös pääomasijoituksiin (s. 11).

Jos kunnan antama yksittäinen rahoitusratkaisu ei tuo etuja yritykselle, kyseessä ei ole valtiontuki. Valtiontuki ei ole kyseessä, kun uusi rahoituslähde luodaan ehdoilla, jotka yksityinen toimija voisi markkinatalouden tavanomaisin ehdoin hyväksyä ("markkinataloussijoittajaperiaate"). Näin ollen kunnan on tarkasteltava, olisiko yhtiöllä tosiasialliset mahdollisuudet saada vastaavaa rahoitusta pääomamarkkinoilta.

Yhtiön esittämät perustelut investoinnin toteuttamiselle ovat riittävät. Lempäälän kunnan kannalta alle 1 milj. € investointihankkeen edistäminen on kuitenkin perusteltua rajoittaa vain investointilainaa koskevaksi kuntatakaukseksi.

Koska Lempäälän Lämmöllä ja sen tytäryhtiöllä Lempäälän Energialla on meneillään ja taseessan useita vieraalla pääomalla rahoitettuja investointeja, tulevassa omistajapoliittisessa keskustelussa ja tavoitteen asetannassa on selvitettävä tarkemmin yhtiön liiketoiminnan kehitystä ja oman pääoman riittävyyttä. Mahdollista yhtiön oman pääoman vahvistamista on selvitettävä laajemmin ottaen huomioon edellä todettu valtiontukilainsäädäntö, yhtiön taloudellisen aseman ja omistajatuoton kehitysnäkymät, pääomasijoituksen markkinaehtoisuus ja sijoituksen tekemiseen liittyvät riskit.

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää lainaa, takausta tai muuta vakuutta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla. Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Lempäälän Lämpö Oy on Lempäälän kunnan täysin omistama kuntakonsernin tytäryhtiö. Lempäälän kuntastrategiassa todetaan, että kunta toteuttaa kestävän kehityksen investointihankkeita ekologisilla ja ympäristöllisesti kestäviä valinnoilla. Lempäälän Lämmön hanke on tältä osin hyvin linjassa kuntastrategian tavoitteiden kanssa. Investointihankkeella on myös merkittävä vaikutus kunnan energiahuoltovarmuuteen. Takaussitoumuksen antaminen yhtiön huoltovarmuutta ja kestävää energiapolitiikkaa edistävälle investointihankkeelle kuuluu myös kunnan toimialaan. Takauksen myöntämiselle ei ole tämän johdosta estettä.

Lainan takaaminen ei myöskään vaaranna kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Lainan takaamiseen ei sisälly merkittävää taloudellista riskiä, kun takaukselle edellytetään asianmukaista vastavakuutta kiinteistökiinnityksenä.

Kuntalain 129 §:n mukaan kunnan on lisäksi otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään. Kunnan tulee huomioida nämä valtiontukisäännökset myös tytäryhtiön lainan takaamiseen liittyvissä ratkaisuissa (HE 268/2014, s. 231).

Euroopan komission (2008/C 155/02) mukaan seuraavien edellytysten täyttäminen riittää osoittamaan, että yksittäinen kunnan takaus ei ole valtiontukea:

1. lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa
2. takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti (kiinteä enimmäismäärä ja rajattu voimassaoloaika)
3. takaus ei kata missään vaiheessa enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä
4. takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta

Jos jokin edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että takaus katsottaisiin automaattisesti valtiontueksi.

Lähtökohtaisesti kyseessä ei ole valtiontuki, jos kunnan takaus ei tuo etuja yhtiölle - eli jos takaus luodaan ehdoilla, jotka yksityinen toimija voisi markkinatalouden tavanomaisin ehdoin hyväksyä. Takauksesta tulee näin ollen maksaa markkinaperusteinen hinta: takausprovisio (%). Jos takauksesta maksettu hinta on vähintään yhtä korkea kuin vastaava rahoitusmarkkinoilla esiintyvä takauksen viitemaksu, takaus ei ole tukea (HE 268/2014, s. 44). Takausprovisioksi esitetään 0,7 %.

Kunnanvaltuuston takauspäätöksen jälkeen Lempäälän Lämpö kilpailuttaa investointilainan. Kilpailutuksen jälkeen kunnanhallitus merkitsee tiedoksi kilpailutetun lainan ehdot. Todettakoon, että takauspäätöksen täytäntöönpano ei ole mahdollista ilman kunnanvaltuuston takauspäätöksen lainvoimaa (KHO:2012:9).

Valmistelutekstin peitettyt osat ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 24 §:n 1. mom kohdan 17 perusteella.

Lähteet:

- Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM). (2014). EU:n valtiontukisäännöt
- Euroopan komissio. (2008). Komission tiedonanto EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina. Euroopan unionin virallinen lehti C 155/10 20.6.2008.

Toimivalta: kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta.

Hallintosäännön 8. luvun 8 §:n mukaan valtuusto päättää lainan ottamisesta, lainan antamisesta sekä sijoitustoimintaa koskevista yleisistä periaatteista. Talousarvion ja -suunnitelman hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista. Talousarvioon sisältyvän pitkäaikaisen lainan ottamisesta päättää talousjohtaja. Muista rahoitukseen liittyvistä asioista päättää kunnanhallitus.

Lisätietoja kunnanjohtaja Heidi Rämö, heidi.ramo@lempaala.fi, 040 133 7803

Esittelijä

Kunnanjohtaja

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle, että se rahoittaa Lempäälän Lämpö Oy:n LNG-varaston investoinnin toteutusta seuraavasti:

1. kunnanvaltuusto myöntää Lempäälän Lämpö Oy:lle enintään 900 000 euron omavelkaisen takauksen enintään 20 vuoden laina-ajalle yhtiön hakemalle investointilainalle sisältäen lainan pääoman, koron, mahdolliset viivästyskorot ja perimiskulut sekä muut lainan liitännäiskulut
2. kunnanvaltuusto hyväksyy takauksen vastavakuudeksi kiinteistökiinnityksen
3. kunnanvaltuusto päättää periä takauksesta vuosittain 0,7 % suuruisen takausprovision, joka lasketaan takausvastuun kohteena olevan lainan jäljellä olevasta pääomasta per 31.12. ja maksetaan määräytymisajankohtaa seuraavan tammikuun loppuun mennessä.

Käsittely

Keskustelun aikana kunnanjohtaja teki seuraavan muutetun päätösehdotuksen: "Kunnanhallitus päättää, että asia palautetaan valmisteluun siten, että investoinnille lasketaan takaisinmaksuaika ja tehdään tuottavuuteen liittyvät laskelmat siitä, miten ja milloin loppuasiakas hyötyy investoinnista. Lisäksi edellytetään, että Lempäälän Lämpö Oy priorisoi kokonaisinvestointiohjelman hankekohtaisesti (tärkeysjärjestykseen aikajanelle)."

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti muutetun päätösehdotuksen.

Päätös

Kunnanhallitus päätti, että asia palautetaan valmisteluun siten, että investoinnille lasketaan takaisinmaksuaika ja tehdään tuottavuuteen liittyvät laskelmat siitä, miten ja milloin loppuasiakas hyötyy investoinnista. Lisäksi edellytetään, että Lempäälän Lämpö Oy priorisoi kokonaisinvestointiohjelman hankekohtaisesti (tärkeysjärjestykseen aikajanelle).

Merkittiin pöytäkirjaan, että kunnanvaltuuston II varapuheenjohtaja Jani Saikkonen ei osallistunut esteellisenä (yhteisöjäävi) tämän pykälän käsittelyyn eikä päätöksentekoon.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Lempäälän Lämpö Oy:n toimitusjohtaja Toni Laakso ja johdon erityisavustaja Tuulia Rinne saapuivat kokoukseen ennen tämän pykälän käsittelyä klo 15.46.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Pauliina Österberg poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 16.03.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Veijo Niemi, Piia Nurmela ja kunnanvaltuuston puheenjohtaja Jocka Träskbäck poistuivat kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 16.15.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Mikko Viitanen ja Mika Korkatti saapuivat kokoukseen tämän pykälän käsittelyn aikana klo 16.15.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kunnanvaltuuston I varapuheenjohtaja Tuula Petäkoski-Hult poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 16.24.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Lempäälän Lämpö Oy:n toimitusjohtaja Toni Laakso poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 16.34.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kokouksessa pidettiin tauko klo 17.05-17.16. Tauon päätyttyä puheenjohtaja totesi läsnäolijat kuten etusivulta ilmenee ja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Otteet

Lempäälän Lämpö Oy:n hallituksen puheenjohtaja ja toimitusjohtaja,
Lempäälän kunnan talouspalvelut